II (раённы) этап рэспубліканскай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры, 2011/2012 н. г.

Комплексная работа

ДАВЕДКІ І КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ

9 клас

*** Заўвага! За кожную арфаграфічную, пунктуацыйную, граматычную і іншыя памылкі пры афармленні адказу рэкамендуецца здымаць па 0,1 бала пры станоўчай ацэнцы задання.**

**** Пры ацэньванні работ прапануецца строга прытрымлівацца прапанаваных крытэрыяў.**

Заданне і даведкі да яго	Крытэрыі ацэнкі
<u>**1 заданне**</u>	<u>**Максімальная колькасць балаў – 10.**</u>
1.1. *Узмакрэлы і босы,* *Бронзавы ад загару,* *Стомлены сенакосам,* *Ліпень прылёг памарыць.* *Мёдам на ўсю Еўропу* *Пахнуць стагі і копы.*	0,5 бала за правільна запісаную вершаваную страфу; 1,5 бала за правільна пастаўленыя знакі прыпынку (па 0,5 бала за кожную коску).
1.2. Увасабленне (метафара) (*ліпень прылёг памарыць*), эпітэты (*узмакрэлы і босы, бронзавы ад загару, стомлены сенакосам*), параўнанне (*мёдам ... пахнуць стагі і копы*), гіпербала (*пахнуць на ўсю Еўропу*).	2, 5 бала. Па 0,5 бала за кожны ўказаны мастацкі троп.
1.3. <u>*Узмакрэлы і босы,*</u> <u>*Бронзавы ад загару,*</u> <u>*Стомлены сенако*</u> <u>*Ліпень*</u> <u>*прылёг*</u> <u>*памарыць.*</u>	2 балы. (- 0,5 бала за кожнае няправільна падкрэсленае слова).
Сказ просты, двухсастаўны, поўны, развіты, ускладнены аднароднымі адасобленымі азначэннямі.	2,5 бала. Па 0,5 бала за кожную правільна ўказаную пазіцыю.
1.4. *Дзеяслоў-выказнік перад дзейнікам атрымлівае дадатковую сэнсавую і выяўленчую нагрузку, узмацняецца вобразнасць верша.*	1 бал.
<u>**2 заданне**</u> *Ёлка* – 1*)* дрэва хвойнай пароды з кароткай іглiцай; 2) елка, ссечаная і ўпрыгожаная к святу Новага года; 3) прыслоўе ад прыметніка *ёлкі* – прагорклы, з непрыемным рэзкім пахам (пра нясвежыя тлушчы). *Чарніца* – 1) адз. лік да *чарніцы* – саладкаватыя чорна-сінія ягады кустовай расліны сямейства брусні́чных; 2) ж. р. да *чарнец* – (уст.) манах.	<u>**Максімальная колькасць балаў – 5.**</u> Па 0, 5 бала за кожнае правільна ўказанае значэнне.

3 заданне

а) **Настаў-ніц-а**, астатнія словы ўтвораны пры дапамозе суфікса -ІЦ-;

б) **А-багаціць,** у астатніх словах прыстаўка -АБА-;

в) **Снопавяза-лк-а,** у астатніх словах словаўтваральны суфікс -К-;

г) **Піхтоў-нік**; астатнія словы маюць два суфіксы: -Н-, -ІК-;

д) **Каласіцца** ўтворана суфіксальна-постфіксальным спосабам, астатнія – постфіксальным.

Максімальная колькасць балаў – 10.
Па 1 балу за кожнае правільна выбранае слова;
па 1 балу за кожны правільна аргументаваны выпадак.

4 заданне

Е	*Ё*
таЕжны	*ГалалЁдзіца*
камбайнЕр	*чацвЁрты*
манЕўр	*мЁдаварэнне*
цЕшча	
шлЕм	
таЕмны	
аднаймЕнны	

Максімальная колькасць балаў – 5.

Па 0, 5 бала за кожнае правільна аднесенае слова.

5 заданне

1 – В, 2 – Е, 3 – Д, 4 – З, 5 – Б, 6 – А, 7 – Ж, 8 – Г.

Максімальная колькасць балаў – 4.
Па 0,5 бала за кожную правільна суаднесеную пару.

6 заданне

а) **ТАК:** пасля цвёрдых і зацвярдзелых гукаў літара І не пад націскам абазначае гук [Ы];

***б)* ТАК:** [ісланцы] 8 л., 7 г., [пайіхн’аму] 8 л., 9 г., [адынсул’ту] 10 л., 9 г., [нарэцы] 7 л., 6 г., [л’эдз’в’э] 7 л., 5 г.;

***в)* НЕ:** Камен-ны – марфалагічнае падваенне (на стыку кораня і суфікса).

Максімальная колькасць балаў – 6.
Па 2 балы за кожны правільны адказ.
Тлумачэнне дадаткова не ацэньваецца.

7 заданне

Назвы абрадаў і свят	Грамніцы, улазіны, дажынкі
Назвы прадметаў інтэр’ера	куфар, зэдлік, выцінанка
Назвы традыцыйнага адзення	бурнос, кабат, панёва
Назвы абутку	апоркі, пасталы, шнуроўкі
Назвы галаўных убораў	аблавуха, брыль, намітка
Назвы страў нацыянальнай кухні	верашчака, дранікі, узвар
Назвы прылад працы	жорны, нерат, абцугі

Максімальная колькасць балаў – 8.
-0,5 бала за кожнаеняправільна аднесенае слова.

8 заданне

а) Назавіце №№ цытат з аднаго тэксту 1,2;
б) Як называецца твор? “Сымон-музыка”;
в) Укажыце яго жанр. Паэма;
г) Хто яго аўтар? Якуб Колас;
д) Назавіце сапраўднае імя аўтара Канстанцін Міхайлавіч Міцкевіч;
е) Хто аўтар трэцяй, не звязанай з вызначанымі ў папярэдніх заданнях, цытаты? Янка Купала (“Магіла льва”);
ж) Назавіце імя галоўнага героя гэтага твора. Машэка

Максімальная колькасць балаў – 7.

Па 1 балу за кожны правільны адказ.

Максімальная колькасць балаў – 55 балаў.